

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek

w sprawie **R. D. T.**
ukaranego z art. 116 § 1a k.w.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej
na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.
w dniu 14 lutego 2024 r.,
kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść
od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie
z dnia 22 czerwca 2022 r., sygn. akt IV W 259/22,

**uchyla zaskarżony wyrok i uniewinnia R. D. T. od popełnienia
zarzucanego mu czynu, a kosztami postępowania obciąża Skarb
Państwa.**

[PGW]

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie, wyrokiem z dnia 22 czerwca 2022 r., sygn. akt IV W 259/22, uznał R. D. T. za winnego zarzucanego mu czynu z art. 116 § 1a k.w. w zw. z § 25 ust. 1 pkt 2e rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, polegającego na tym, że w dniu 27 grudnia 2021 r. ok. godz.

13:00 w [...] w galerii handlowej [...] przy ul. [...] naruszył obowiązek zakrywania ust i nosa wprowadzony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii i za to wykroczenie, na podstawie art. 116 § 1a k.w. wymierzył mu karę grzywny w wysokości 300 zł.

Od powyższego wyroku nie wniesiono apelacji, w związku z czym uprawomocnił się on z dniem 14 lipca 2022 r.

Prawomocne orzeczenie zaskarżono kasacją nadzwyczajną, wniesioną przez Rzecznika Praw Obywatelskich - w całości, na korzyść obwinionego. Skarżący podniósł zarzut rażącego naruszenia prawa materialnego, a to art. 2 § 1 k.w., poprzez wyrażenie błędnego poglądu, że brak jest podstaw do zastosowania w niniejszej sprawie normy zawartej w tym przepisie i w konsekwencji wydaniu orzeczenia stwierdzającego winę, w sytuacji gdy zachowanie obwinionego polegające na tym, że w dniu 27 grudnia 2021 r. w W. w galerii handlowej [...] przy ul. [...] naruszył obowiązek zakrywania ust i nosa wprowadzony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, nie było już penalizowane w dacie orzekania przez Sąd Rejonowy.

Mając na względzie powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i uniewinnienie obwinionego R. D. T. od popełnienia przypisanego mu wykroczenia.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Kasację uznać za oczywiście zasadną, a to pozwalało uwzględnić ją w całości na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Racje ma skarżący, gdy wskazuje, że Sąd orzekający w sprawie wadliwie zinterpretował normatywną treść art. 2 k.w., co doprowadziło do zastosowania wobec obwinionego ustawy poprzednio obowiązującej, mimo, że była dla niego surowsza.

Zachowanie oskarżonego zostało uznane za realizujące znamiona wykroczenia opisanego w art. 116 § 1a k.w. Przepis typizujący posługuje się odesłaniem – by ustalić normatywną treść znamion konieczne jest uwzględnienie przepisów regulujących sposób zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. W przedmiotowej sprawie przepisy takie formułowało rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia

określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U. z 2021 r. poz. 861), które w § 25 ust. 1 pkt 2e wprowadzało nakaz się zakrywania, przy pomocy maseczki, ust i nosa w obiektach handlowych lub usługowych, placówkach handlowych lub usługowych i na targowiskach (straganach). Przywołany przepis miał charakter czasowy i na mocy kolejnych, regulujących tę kwestię rozporządzeń obowiązywał aż do 28 marca 2022 r., kiedy to został zniesiony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 25 marca 2022 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego (Dz.U. z 2022 r. poz. 679).

Zaskarżony wyrok zapadł 22 czerwca 2022 r., a więc w okresie, gdy nakaz zakrywania ust i nosa już nie obowiązywał, a w konsekwencji nie mógł stanowić podstawy do ustalenia normatywnej treści art. 116 § 1a k.w.

Trafnie wskazuje skarżący, że między momentem popełnienia czynu, a momentem orzekania doszło do zmiany normatywnej. Nie ma przy tym znaczenia, że modyfikacji uległ przepis rozporządzenia, do którego odesłano w art. 116 § 1a k.w., a nie sam artykuł Kodeksu wykroczeń, penalizujący zachowanie jako wykroczenie. Okoliczność taka wymuszała odwołanie się Sądu do reguł intertemporalnych. W przypadku prawa wykroczeń, w zakresie istotnym dla sprawy, opisano je na gruncie art. 2 § 1 k.w. Zgodnie z jego brzmieniem: „Jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia wykroczenia, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy”.

Tak określona zasada ogólna działa na korzyść sprawcy. Odstąpienie od jej stosowania wymaga wskazania wyraźnej podstawy prawnej, o charakterze ustawowym. Wbrew stanowisku prezentowanemu przez Sąd Rejonowy, sam czasowy charakter przepisów rozporządzenia, których dotyczyło odesłanie, nie pozwalał na odstąpienie od stosowania art. 2 k.w. By wyłączyć stosowanie ogólnych reguł intertemporalnych ustawodawca musiałby uchwalić właściwe przepisy przejściowe, stanowiące *lex specialis* względem art. 2 k.w. Stanowisko powyższe przyjmowane jest konsekwentnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. m.in. postanowienie z dnia 9 marca 2022 r., I KZP 12/21, OSNK 2022, Nr 4, poz. 12).

W przypadku przepisów nakazujących zakrywanie ust i nosa nie

wprowadzono żadnych dodatkowych przepisów intertemporalnych, które mogłyby zostać zastosowane jako *lex specialis* względem art. 2 k.w. Choć zatem zgodzić się trzeba z Sądem Rejonowym, iż nie ma racjonalnych argumentów, aby przyjąć, że osoby naruszające normy ustanawiane na trudny czas, w celu ochrony życia i zdrowia, nie powinny zostać zwolnione z odpowiedzialności wykroczeniowej tylko dlatego, że poprawie uległa sytuacja epidemiczna, zapatrywanie to nie znalazło odzwierciedlenia w obowiązujących przepisach prawa. Brak w nich chociażby takiego rozwiązania, jak to znane Kodeksowi karnemu z 1932 r. który w art. 2 § 3 stanowił, że ustawę, wydaną z powodu wyjątkowych stosunków faktycznych, stosuje się do czynów popełnionych w czasie jej mocy obowiązującej, choćby nawet straciła moc z powodu zmiany tych stosunków. W realiach sprawy Sąd Rejonowy nie mógł zatem postąpić wbrew regule temporalnej nakazującej stosowanie ustawy nowej, jako względniejszej dla sprawcy. W konsekwencji, dekodując normatywną treść art. 116 § 1a k.w. wedle przepisów obowiązujących na moment orzekania, Sąd pierwszej winien był uznać, że zarzucany obwinionemu czyn nie realizował znamion wykroczenia.

Mając na względzie powyższe, należało uchylić zaskarżony wyrok i uniewinnić obwinionego od popełnienia zarzucanego mu wykroczenia.

[PGW]

[ał]